

MEMO

Aan : College van burgemeester en wethouders
Afschrift : Bert Bannink, Tijmen Bredenoord, Trudi Caarls
Van : Myrthe de Ranitz
Datum : 16 januari 2020
Betreft : **Vuurwerk**

1. Aanleiding

In de samenleving is intensief aandacht voor het afsteken van vuurwerk en de daarmee gepaard gaande overlast en vernielingen rondom de jaarwisseling. Het debat gaat over meerdere facetten die hierbij een rol spelen: de (geluids)overlast, de schades en vernielingen, het letsel, de agressie of het geweld tegen werknemers met een publieke taak, de gevolgen voor het milieu en de traditie. Ondanks dat de afgelopen jaarwisseling in Huizen zonder grote vuurwerkincidenten is verlopen en dat de schade aan gemeentelijke eigendommen relatief beperkt bleef, is dit onderwerp ook in Huizen actueel. Zeker als je ziet dat er 11 bushokjes zijn vernield.

In deze notitie wordt aangegeven:

- De huidige landelijke en lokale wet- en regelgeving.
- De lokale mogelijkheden om vuurwerkoverlast en vernielingen tegen te gaan.
- Een conclusie.

Hierbij moet opgemerkt worden dat er momenteel landelijke ontwikkelingen gaande zijn waarbij naar alle waarschijnlijkheid de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot vuurwerk aangescherpt gaat worden. Tijdens het schrijven van deze notitie lijkt de meerderheid van de tweede kamer te willen instemmen met het verbod op knalvuurwerk en vuurpijlen.

2. Vuurwerk regelgeving

Er is landelijke en lokale regelgeving met betrekking tot vuurwerk. De belangrijkste wettelijke regelingen zijn:

- Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk (RACT).
- Vuurwerkbesluit.
- APV.

2a. Landelijke wetgeving

In het Vuurwerkbesluit staan de regels voor de verkoop, het bezit en het afsteken van vuurwerk. Daarnaast wordt in de Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk (RACT) beschreven welk vuurwerk voor

consumenten is en welke voor professionals. De gemeente heeft slechts beperkte mogelijkheden om af te wijken van deze landelijke regelgeving. Hieronder worden de regels nader toegelicht.

Afsteken van vuurwerk (artikel 2.3.6 en 2.3.7 Vuurwerkbesluit)

In Nederland is het voor consumenten verboden om vuurwerk af te steken op een ander tijdstip dan tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar. Buiten deze tijden is het strafbaar om vuurwerk af te steken. Illegaal vuurwerk is altijd verboden!

Uitzondering hierop is het zogenoemde categorie F1 vuurwerk. Dit is fop- en schertsvuurwerk (kindervuurwerk, zoals sterretjes, knalerwt en Bengaalse lucifers) dat vanaf 12 jaar het hele jaar door mag worden gekocht en afgestoken. Dit vuurwerk is relatief ongevaarlijk en mag ook in besloten ruimtes worden afgestoken. Over het algemeen maakt dit type vuurwerk weinig geluid; dit wil overigens niet zeggen dat dat ook zo wordt ervaren.

Vuurwerk kopen en verkopen (artikel 2.3.3, artikel 2.3.4 en artikel 2.3.5. Vuurwerkbesluit en RACT)

In het Vuurwerkbesluit en in de Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk (RACT) is bepaald dat er vier categorieën vuurwerk zijn. De categorieën F1, F2 en F3 betreffen consumentenvuurwerk. In onderstaande tabel staat welk type consumentenvuurwerk het betreft en vanaf welke leeftijd dit vuurwerk verkocht/gekocht mag worden.

Categorie	Leeftijd	Soort vuurwerk	Gebruik: waar mag u het afsteken?
F1: Weinig gevaar en bijna geen geluid	Vanaf 12 jaar	Kindervuurwerk, zoals sterretjes, knalerwt en Bengaalse lucifers	Mag afgestoken worden in een besloten ruimte. Ook in huis.
F2: Weinig gevaar en laag geluidsniveau	Vanaf 16 jaar	Consumentenvuurwerk zoals vuurpijlen, cakeboxen, knalvuurwerk astronautjes	Moet buitenshuis afgestoken worden. Minimale afstand voor afsteker en omstander is 8 meter.
F3: Deze categorie is vanaf jaarwisseling 2020-2021 verboden	Vanaf 18 jaar	Groot vuurwerk zoals Chinese rollen en grote single shots	Mag alleen afgestoken worden buitenshuis met minimale afstand van 15-25 meter.

Consumenten mogen niet meer dan 25 kilo vuurwerk kopen, vervoeren en in huis bewaren. Voor verkopers is het verboden per levering meer dan 25 kilo consumentenvuurwerk aan een particulier ter beschikking te stellen. Bedrijven die vuurwerk willen verkopen hebben daartoe een vergunning nodig. Deze vergunning moet worden aangevraagd bij de gemeente. In landelijke wetgeving is opgenomen aan welke voorwaarden de

vuurwerkverkopers moeten voldoen en aan welke wettelijke eisen het vuurwerk dat verkocht wordt moet voldoen. De gemeente is niet bevoegd om extra voorwaarden te stellen.

Verkoopdagen en tijdstippen (artikel 2.3.2. Vuurwerkbesluit en artikel 9 Winkeltijdenwet)

Vuurwerk mag aan consumenten verkocht worden op de 3 dagen voorafgaand aan de jaarwisseling: 29, 30 en 31 december. Valt een van deze dagen op een zondag dan is verkoop van vuurwerk op die dag verboden. Is dit het geval dan mag er ook op 28 december vuurwerk worden verkocht. Hier was de afgelopen jaarwisseling sprake van. Dit is te zien aan het aantal meldingen van vuurwerkoverlast. Deze meldingen nemen toe vanaf het moment van de start van de verkoop. Op grond van de Winkeltijdenwet mag de vuurwerkverkoop op de aangewezen dagen plaatsvinden tussen 6.00-22.00 uur. De gemeente mag deze verkooptijden op grond van dezelfde Winkeltijdenwet niet beperken (artikel 9 Winkeltijdenwet).

Handhavingsmogelijkheden BOA's

De bevoegdheden van de boa's worden landelijk bepaald. Binnen die gestelde grenzen mag de gemeente opereren. Dit betekent dat boa's op basis van deze regelgeving uitsluitend (opsporings)bevoegd zijn voor het afsteken van consumentenvuurwerk op een ander tijdstip dan tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar. Uitgangspunt hierbij is dat er door de boa's bij overtredingen verbaliserend wordt opgetreden. De boa's mogen niet de kleding of tassen onderzoeken, daartoe zijn zij niet bevoegd. Zij zijn op geen enkel moment in het jaar bevoegd tot handhaving op het voorhanden hebben of afsteken van illegaal vuurwerk of bij het voorhanden hebben van (legaal) consumentenvuurwerk. Alleen de politie is het gehele jaar voor alle vuurwerkovertradingen bevoegd tot handhaving.

Kortom: Boa's hebben beperkte (opsporings)bevoegdheden wanneer zij een verdachte daadwerkelijk vuurwerk zien afsteken op een ander tijdstip dan tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar. Uiteraard mogen zij personen altijd aanspreken op hun gedrag.

2b. Lokale regelgeving

Afdeling 13 van onze APV gaat over vuurwerk. Daarin wordt benoemd dat het:

- voor de verkoop van vuurwerk verplicht is om een vergunning aan te vragen (art. 2:72 APV);
- verboden is om consumentenvuurwerk te bezigen op een door het college in het belang van de voorkoming van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats (art. 2:73 lid 1: vuurwerkvrije zone);
- verboden is consumentenvuurwerk op een openbare plaats te bezigen als dat gevaar, schade of overlast kan veroorzaken (art. 2:73 lid 2).

Vuurwerkvrije zones in Huizen (artikel 2:73 lid 1 APV)

Op grond van onze APV kan het college van B&W een vuurwerkvrije zone aanwijzen ter voorkoming van gevaar, schade of overlast. De afgelopen vier jaar heeft het college twee van dergelijke zones aangewezen. Aanleiding hiervoor was de jaarwisseling van 2015-2016. Tijdens die jaarwisseling was er in de bewuste gebieden veel vuurwerkoverlast en waren er grote schades aan winkelpanden (meerdere winkelruiten en deuren zijn toen met behulp van vuurwerk vernield) en aan gemeentelijke eigendommen (ca 40.000 euro aan

schade). De vuurwerkvrije zones van de afgelopen vier jaar zijn succesvol gebleken. Binnen deze zones is het rustig gebleven en zijn er niet of nauwelijks schades geweest.

3. Lokale mogelijkheden om vuurwerkoverlast en vernielingen tegen te gaan

De afgelopen jaren zijn we meer gaan investeren in preventie. Er is een integrale aanpak jaarwisseling vormgegeven. Deze aanpak houdt in dat er een intensieve voorbereiding en samenwerking is tussen de verschillende gemeentelijke diensten, de politie, gemeentelijke boa's en ingehuurde toezichthouders, jongerenwerk en buurtcoaches van Versa Welzijn, winkeliers en bewoners. Er zijn verschillende maatregelen genomen om vuurwerkoverlast en vernielingen tegen te gaan. Naast de twee vuurwerkvrije zones is op alle basisscholen in Huizen door de brandweer, vaak vergezeld door boa's, voorlichting gegeven over de gevaren van vuurwerk. Op alle middelbare scholen in Huizen en op de Brink in Laren is voorlichting gegeven door Halt over de regels omtrent vuurwerk, de vuurwerkoverlast, de vernielingen van gemeentelijke eigendommen en over de gevaren van vuurwerk. Ook zijn alle afvalbakken afgesloten of weggehaald om schades te voorkomen. Ten slotte is er vanaf 14 december meer toezicht en handhaving ingezet, vooral rond de winkelcentra en op de plekken waar normaliter veel jeugd te vinden is. De intensiteit van het toezicht liep op in de loop van december. Op oudejaarsdag en -nacht is de extra inzet verdriedubbeld, vooral rond de winkelcentra, de openbare gebouwen en de vuurwerkvrije zones.

Het huidige maatschappelijke debat over vuurwerk maakt dat het wenselijk is om uit te zoeken of er meer maatregelen genomen kunnen worden om (vuurwerk)overlast in de toekomst verder tegen te gaan. Zoals al eerder in deze notitie aangegeven moet hierbij worden opgemerkt dat er momenteel landelijke ontwikkelingen gaande zijn waarbij naar alle waarschijnlijkheid de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot vuurwerk aangescherpt gaat worden. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de lokale mogelijkheden om vuurwerkoverlast tegen te gaan.

3a. Vrijwillige vuurwerkvrije zones

Naast de in de APV benoemde mogelijkheid tot het aanwijzen van vuurwerkvrije zones is het ook mogelijk om vrijwillige vuurwerkvrije zones in te stellen. Dit zijn zones die door bewoners worden ingesteld. Een vrijwillig vuurwerkvrije zone kan alleen ontstaan als er genoeg draagvlak onder de bewoners is. Samen moeten bewoners er voor zorgen dat de straat, buurt of wijk tijdens de jaarwisseling vuurwerkvrij is. Deze zones worden door de inwoners zelf gehandhaafd, er is geen extra handhaving door gemeente of extra politie-inzet in deze zones. Dit betekent dat bewoners met elkaar in gesprek moeten gaan en gezamenlijk afspraken moeten maken. Als gemeente kunnen we hierbij meedenken en meehelpen en zaken faciliteren zoals borden waarop de vrijwillig vuurwerkvrije zone staat aangekondigd. Gemeente Hilversum heeft hier inmiddels ervaring mee.

3b. Uitbreiding van het aantal vuurwerkvrije zones

Het is mogelijk om het aantal vuurwerkvrije zones verder uit te breiden. Dit kan alleen als het objectief noodzakelijk is ter voorkoming van gevaar, schade of overlast. Omdat een vuurwerkvrije zone een beperking is van de in de landelijke wetgeving beschreven mogelijkheid om vuurwerk af te mogen steken tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar, moet de vuurwerkvrije zone proportioneel zijn. Dit kan bijvoorbeeld als uit de evaluatie van de afgelopen jaarwisseling blijkt dat er een concreet gebied is waar sprake was van bijvoorbeeld veel vuurwerkoverlast, vuurwerkgerelateerde criminaliteit of incidenten waarbij vuurwerk een rol speelde. Ook is het mogelijk om gebieden rondom diereninstellingen aan te wijzen als vuurwerkvrije zone.

3c. Algeheel vuurwerkverbod

De gemeenteraden van onder andere Apeldoorn, Rotterdam en Amsterdam hebben aangegeven een vuurwerkverbod te willen voor de gehele gemeente. De colleges van B&W in deze gemeenten zullen de komende maanden bepalen of zij het juridisch mogelijk achten om een dergelijk algeheel verbod in te voeren. Net als bij vuurwerkvrije zones kan dit alleen indien dit noodzakelijk is ter voorkoming van gevaar, schade of overlast, waarbij de ernst van het gevaar, de schade of de overlast van dien aard is dat het proportioneel is om de gehele gemeente aan te wijzen en niet slechts bepaalde gebieden. Daar komt bij dat het niet eenvoudig is om een dergelijk verbod te handhaven. Zo lang landelijke wetgeving bepaalt dat de verkoop van vuurwerk toegestaan is, mogen burgers vuurwerk kopen, vervoeren en in het bezit hebben. Handhaving van het afsteken van vuurwerk wordt daardoor bemoeilijkt. Een aandachtspunt in deze discussie is dat een groot deel van de vuurwerkoverlast ervaren wordt in de periode voorafgaand aan de jaarwisseling (dit blijkt ook uit de evaluatie van de afgelopen jaarwisselingen in Huizen). In deze periode is het überhaupt niet toegestaan om vuurwerk af te steken. Deze overlast wordt dan ook niet weggenomen indien de gemeente besluit tot het instellen van extra vuurwerkvrije zones of voor een algeheel vuurwerkverbod. Deze verboden gelden immers enkel in de periode dat het toegestaan is om vuurwerk af te steken: tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar.

3d. Centrale Vuurwerkshow

In het coalitieakkoord staat beschreven dat de mogelijkheid van een centrale vuurwerkshow moet worden onderzocht. In het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2019-2020 is aangegeven dat dit onderzoek in 2020 gaat plaatsvinden. Bij dit onderzoek worden de ervaringen van de afgelopen jaarwisseling uiteraard meegenomen. Zolang wettelijk is bepaald dat er door consumenten vuurwerk mag worden afgestoken tijdens de jaarwisseling zal een centrale vuurwerkshow niet als vervanging dienen voor het afsteken van vuurwerk door consumenten. Het is een extra georganiseerd evenement tijdens de jaarwisseling.

3e. Carbidschieten

In Huizen was tot voorkort geen sprake van carbidschieten tijdens de jaarwisseling. De afgelopen twee jaar zien we dat er op zeer kleine schaal carbid wordt geschoten in de dagen voorafgaand aan en tijdens de jaarwisseling. Er zijn geen landelijke regels van toepassing op het carbidschieten. Het is wel mogelijk om in gemeentelijke verordeningen regels op te stellen ten aanzien van carbidschieten. Er kunnen bijvoorbeeld

voorwaarden aan het carbidschieten gesteld worden met betrekking tot de afsteeklocatie, de maximale toegestane inhoud van de (melk)bussen, de wijze waarop de (melk)bussen worden afgesloten (met deksels, ballen of plastic zakken) of het verbieden van carbidkanonnen.

4. Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er landelijke wet- en regelgeving is die bepalend is de aanpak van het afsteken van vuurwerk en de daarmee gepaard gaande overlast en vernielingen. Deze wet- en regelgeving is leidend. Indien wij als gemeente willen dat deze landelijke wet- en regelgeving aangepast gaat worden, is het van belang dat we hiervoor gebruik maken van de geëigende routes om richting de landelijk politiek onze wensen en behoeftes kenbaar te maken. Daarnaast en gelijktijdig kunnen we wel kijken naar de beschikbare lokale mogelijkheden om vuurwerkoverlast verder tegen te gaan. Tot slot is duidelijk dat de boa's slechts beperkte (opsporings)bevoegdheden hebben wanneer zij een verdachte daadwerkelijk vuurwerk zien afsteken op een ander tijdstip dan tussen 31 december 18.00 uur en 1 januari 02.00 uur van het daarop volgende jaar. Zij zijn op geen enkel moment in het jaar bevoegd tot handhaving op het voorhanden hebben of afsteken van illegaal vuurwerk of bij het voorhanden hebben van (legaal) consumentenvuurwerk. Alleen de politie is het gehele jaar voor alle vuurwerkovertradingen bevoegd tot handhaving.

team Bestuurlijke- en algemeen juridische zaken

Myrthe de Ranitz